

STV1100

Høst 2006

(Politisk teori 1 (innføringsemne))

Gruppe 21

- Oppgave 11 -

(Beskriv og drøft Michael Walzers argumentasjon "mot realisme" (kap. 1 i Just and Unjust Wars))

Antall ord 1878

Marius Lifvergren

1.0 Innledning

I denne besvarelsen vil jeg først kort redegjøre for hva realisme er, og jeg vil forklare den ut i fra en historisk kontekst, på samme måte som det er gjort i boka.

Deretter, i kapittel tre, trekker jeg frem noen av Walzers argumenter for å beskrive og drøfte dem. Det vil dermed ikke bli gjort en omfattende beskrivelse av alle hans argumenter, men isteden vil det bli satt fokus på noen slik at de kan bli beskrevet mer utfyllende. Dette gjør jeg fordi besvarelsen ikke skal bli alt for lang og omfattende.

Avslutningsvis vil oppsummere oppgaven og komme med eventuelle kommentarer til min egen oppgavebesvarelse.

2.0 Hva er realisme?

Når vi prater om realisme i konteksten ”berettiget krigføring” (Høiback 1999), mener vi politisk realisme.

Kritikerne, deriblant Michael Walzer, hevder at realister i en krigssituasjon fraskriver seg moralen. Han mener de konstruerer en verden der kun nødvendighet eksisterer. ”Inter arma silent leges” (Walzer 2006: 3), som betyr: i krig er loven stille, er et uttrykk kritikerne mener er en unnskyldning for at det begås overgrep i krig. I en slik situasjon opphører moralen og handlinger blir ikke lenger dømt slik de ellers ville ha blitt i fredstid.

Realistene på den andre siden, hevder at de har en mer nyansert tilnærming til problemstillingen, enn det bildet kritikerne tegner opp. Kritikerne hevder at realistene ser bort fra moralens språk, som vi bruker til å sette verdi på handlinger. Ord som selvforsvar, skam, massakre, grusomhet, svik og aggressivitet, har vi tillagt en verdi som forteller noe om en handling er rett eller urett. Et eksempel er, uskyldige kvinner og barn som blir stilt opp på rekke og rad for så å bli henrettet. Dette kaller vi en massakre, og tillegger ordet en verdi som forteller at handlingen er urett. Kritikerne hevder at realistene ikke anvender seg av dette språket for å gi innpass i moralens verden. Realistene derimot er ikke helt enige, og mener de har en god nok forståelse av moralens ordforråd.

I kapittelet under skal vi se litt nærmere på en svært beryktet episode fra peloponneskrigen i antikkens Hellas, der vi vil få servert realisme i den reneste form. Eksempelet vil gi et klarere bilde av argumentene til realistene og kritikerne.

2.1 Forhandlingene på Melos

”[D]en atenske general og historiker Thukydides” (Høiback 1999), forteller om en episode der to athenske generaler kommer til øya Melos for å be dem om å overgi seg. Melos er i utgangspunktet en koloni under Sparta, men ønsket å være nøytrale helt frem til at athenerne angrep dem.

Her fra dialogen mellom athenerne og representantene til øya Melos:

” Then we on our side will use no fine phrases saying, for example, that we have a right to our empire because we defeated the Persians, or that we have come against you now because of the injuries you have done us - a great mass of words that nobody would believe. And we ask you on your side not to imagine that you will influence us by saying that you, though a colony of Sparta, have not joined Sparta in the war, or that you have never done us any harm. Instead we recommend that you should try to get what it is possible for you to get, taking into considerations what we both really do think; since you know as well as we do that, when these matters are discussed by practical people, the standard of justice depends on the equality of power to compel and that in fact the strong to do what they have the power to do and the weak accept what they have to accept.”

(Høiback 1999)

Slik omtaler Harald Høiback sitatet over:

”Dette er politisk realisme i ren form. Den er så usminket at Walzer ikke kan tro at det er mulig å uttale ordene slik de står. Han hevder at dialogen er en litterær og filosofisk konstruksjon fra Thukydides side. Walzer hevder at de aller fleste mennesker har en moralsk ballast som de ikke kan overse. Han skriver at hvis det finnes realister slik som de atenske generaler, ville det bety slutten både på all moral, og ikke minst på alt hykleri. Men erfaring viser at også i krig ønsker vi å gi et skinn av at vi handler moralsk, og det gjør vi, sier Walzer, fordi vi vet hva moral er” (Høiback 1999).

3.0 Walzers argumentasjon ”mot realisme”

Når Walzer argumenterer mot realisme begrunner han det i det faktum at vi handler moralsk pga. at det er en del av menneskets natur. Selv mennesker som ikke føler at en handling er umoralsk, uttrykker seg med et moralsk ordforråd for å gi inntrykk av at han ikke er mentalt forstyrret. Dette er en konsekvens av at vi vet hva moral er, og det går derfor ikke an, ifølge Walzer, å lure seg unna moralen gjennom å være realist.

For å få et tydeligere bilde av Walzers argumentasjon har vi delt opp kritikken i to kapitler. Vi vil i hvert kapittel ta for oss argumentasjonen, for så å gjøre oss noen tanker rundt den.

3.1 **Kritikk av atthenernes valg**

Utfallet av debatten ble at atthenerne angrep øya og drepte alle menn, mens kvinner og barn ble gjort til slaver. Generalenes trusler ble dermed omgjort til handling.

Walzer hevder at, generalene, gjennom å gjøre truslene om til virkelighet, benekter både friheten som gjør moralsk diskusjon mulig, samt meningen med moralske argumenter.

Når realistene gjør ord om til handling, der moralske problemstillinger ikke blir tatt hensyn til, mener Walzer at det ikke er mulig å prate om rettferdighet. Dette skjer fordi det moralske ordforrådet mister sin betydning, og det blir ikke lenger mulig å tillegge handlinger en moralsk verdi.

""Never"-until the sovereign, who is also the supreme linguistic authority, fixes the meaning of the moral vocabulary; but in the state of war, "never" without qualification, because in that state, by definition, no sovereign rules (Walzer 2006: 10).

Som sitatet påpeker, fines det ingen ledende makt som bestemmer meningen i det moralske ordforrådet når det er krig. Når realistene, i følge Walzer, kun handler etter interesser og nødvendighet, benekter de den friheten som må ligge til grunn for å kunne gjøre en moralsk diskusjon mulig.

Når realistene fører en såkalt interesse prat, strippet for moralske hensyn, oppstår det en moralsk uenighet. Athenernes interesse ligger i å erobre, mens Melos sitt interesse er at de ikke ønsker å bli underkastet Athen. Her oppstår det et vanskelig moralsk dilemma der ingen av partene kan sies å ha uberettigete interesser.

Walzer hevder at det ikke er nødvendig å oversette moralsk prat til interesse prat, slik realistene ønsker. Dette er fordi moralen forholder seg til verden på sin egen måte.

Ett av realistenes hovedankepunkter mot Walzer går ut på at han gir et inntrykk av at realistene representerer en slags moralsk ateisme. Dette er en missoppfatning som har blitt vanlig blant kritikerne av realismen. David C. Hendrickson skriver i sin avhandling "In

defense of Realism”, at det er kun kritikerne som hevder at hovedprinsippet til realismen er å forvise moralen fra ”internasjonale konflikter”¹ (Hendrickson 1997: 20).

Når realisten Hendrickson her referer til internasjonale konflikter kan det virke som om han prøver å unngå Walzers skarpeste kritikk. Gjennom å flytte problemstillingen til et overnasjonalt nivå, der det i prinsippet ikke finnes noen autoritet som bestemmer over det moralske ordforrådet, beskytter han sin egen argumentasjon. På dette nivået er det ikke så lett å bli enige om moralen og dens verdi, siden nasjonalstater står fritt til selv å bestemme dette. Hendrickson kan dermed lettere argumentere for realismen som den beste måten å løse konflikter på internasjonalt plan.

3.2 Problemene med et ”strategisk språk”

Walzer mener at vi prater om moral og rettferdighet (berettigelse) på samme måte som militær strategi, som er et språk vi bruker når det er krig. Selv om det er fritt for moralske problemer er det fortsatt like problematisk. Grunnen, i likehet med det moralske språket, er at det er prat om rettferdiggjørelse. ”After the battle they disagree about what happened, and if they were defeated, they argue about who was to blame” (Walzer 2006: 13).

I sitatet under, der Walzer tegner opp et scenario mellom de to athenske generalene etter at de hadde vært i dialog med representantene på Melos, får vi ett innblikk i problematikken rundt realismen og når den (mis)bruker det strategiske språket.

”[...] I need a quick victory here, so that I can return to Athens covered with glory before the debate on the Sicilian campaign begins. We’ll have to accept some risks; but that doesn’t matter since the risks will be yours, not mine. If we are beaten, I’ll contrive to blame you. That’s what war is like.”

(Walzer 2006:13)

Gjennomsiktigheten i realismen, det faktum at man handler etter sine interesser, og som nettopp var en av dens fordeler ved internasjonale konflikter, blir her rent tåpelig ifølge Walzer. Men dette betyr ikke at det strategiske språkets termer er meningsløse, for hadde det vært slik, hadde det ikke vært mulig å prate om inkompetanse. Dersom den inkompetente generalen ikke hadde hatt den samme tilgangen til det strategiske ordforrådet som den kompetente, ville vi ikke kunne skille mellom de to.

¹ ”...realm of international affairs”

I det moralske språket har vi en lignede problemstilling som går på om man er en hykler eller ikke. For å vise at mennesket har en moralsk ballast i alle beslutninger den tar, argumenterer Walzer med at om vi ikke har et moralsk ballast vil det heller ikke finnes hyklere.

I krig er det svært viktig å fremstå som om man har rett i sine beslutninger og handlinger. Selv om f.eks. generalen eller soldaten ikke oppfatter handlingene som gale eller umoralske, så vil han allikevel prøve å fremstå så moralsk riktig som mulig, og i samsvar med den felles moralen som f.eks. nordmenn har. Om han ikke gjør dette vil han bli oppfattet som en mentalt forstyrret, og mister sin frihet i kraft av å være en frisk person.

Hadde vi derimot vært ”rene” realister, hevder Walzer, ville vi simpelthen bare sagt rett ut hva vi tror uten å bekymre oss for eventuelle reaksjoner fra andre. Og vi ville dermed heller ikke ha noen moralsk ballast eller noen hyklere.

Walzer fremmer en rekke argumenter her mot at realistene ikke gir høyde for moralen, og for hvordan den er umulig å komme unna. Det kan virke som om han benytter seg av enhver anledning til å slå unna beina til realistene. Kanskje er Walzer for opptatt av moralen og dens betydning når vi fatter beslutninger. Kanskje er realistene inne på noe når det gjelder å skape en mer gjennomiktig diskusjon, slik at våre hensikter blir mer tydelige.

4.0 Oppsummering

Jeg har i denne oppgavebesvarelsen prøvd å belyse argumentene til Walzer på en tydelig og oversiktig måte. I hovedsak blir Walzers argumenter mot realismen forklart ut ifra en moralsk verden. Det faktum at vi alle handler innenfor denne moralske verden, legges til grunn for samtlige argumenter mot realismen, ikke bare i kapittel én men gjennom hele boka. Jeg har også trukket frem noen av argumentene til realistene som motvekt, men skulle gjerne ha utdypet dem bedre, men pga. at oppgaven skal være på ca fem sider, har dette ikke blitt gjort. Allikevel har jeg prøvd å gi en liten forståelse for hvordan realistene stiller seg i forhold til kritikerne, deriblant Walzer.

Kildehenvisning

Walzer, Michael 2006. *Just and unjust wars. A moral argument with historical illustrations.* New York: Basic books.

Hendrickson, David C. 1997. *In Defense of Realism: A Commentary on Just and Unjust Wars.* (http://personalwebs.coloradocollege.edu/~dhendrickson/Essays/EIA_In_Defense_of_Realism.pdf)

Høiback, Harald (Kaptein) 1999. *Om realismen (1).* Publisert i PACEM, Militært tidsskrift for etisk og teologisk refleksjon. (<http://www.pacem.no/1999/1/debatt/hoeiback/>)